

UNA PROPOSTA D'EUTANÀSIA ACTIVA^a

Alfons Gregorich i Servat

Barcelona, 19 de març de 1997

A la Comissió del Projecte de Codi Deontològic
Consell General de Col·legis de Catalunya

Distingits companys,

Hi trobo a faltar una proposta d'eutanàsia activa, seriosament formulada des de dins de l'estament mèdic.

En forma molt condensada crec que caldria fonamentar-la i articular-la, més o menys, així:

1. En la diversitat de creences dels malalts que pertoca assistir, als hospitals i a la consulta particular actuals.

No es pot forçar cap persona adulta a sotmetres a la més íntima valoració del seu nivell de qualitat de vida als criteris pretesament preeminents, morals, religiosos o tècnics, d'altri. Seria la negació a la llibertat d'assumir l'elecció i direcció del propi destí.

Cal deixar l'avaluació del sofriment continu, inacabable i inútil, amb dolor o sense ell, sense esperança de modificació, o de guariment, només al criteri personal del qui el pateix, perquè:

- a) No coneixem mitjans d'avaluació d'un sofriment personal.
- b) Perquè aquesta avaluació personal del qui pateix pot ser molt variable, des de el qui *no vol partir més*, al qui *es conforma a seguir patint*, fins al qui *és capaç d'oferir el seu sofriment*, d'acord amb un peculiar sentiment religiós.
- c) L'actitud del metge ha de ser *igualmente respectuosa amb qualsevol opció*, lliurement manifestada pel seu pacient.

3. El problema moral i legal és que l'eutanàsia activa *no pugui esdevenir mai un assassinat*, és a dir, que es pugui practicar subreptíciament contra la voluntat del pacient. Per tot això, calen noves lleis i reglaments, per tal que l'eutanàsia activa pugui esdevenir un acte moralment i jurídicament acceptable, perquè:

a) El metge, com qualsevol ciutadà, ha de conèixer i complir la llei, amb més rigor que cap altre, per l'índole del seu treball, referit a la persona humana.

b) el que no vol dir que una llei determinada no hagi de ser mai abolida o modificada. Cal fer la proposta raonada, com he dit, *des de dins de l'estament mèdic, que és sens dubte el que mes bé pot discernir en aquesta matèria*.

c) Es podria, com a exemple, proposar que l'eutanàsia activa, perquè no fos delictiva, hagués d'acomplir obligadament aquestes condicions:

1. La pertinent aprovació de la seva legalitat i reglamentació, garantides per una comissió, formada per:

- el metge del pacient,
- un metge forense,
- un metge del Servei Oficial de la Sanitat, Secretari, i un jutge, President de la Comissió.

2. Un cop atesa la petició, serà comunicada al pacient amb l'advertiment que, perquè tingui validesa per dur-la a efecte, l'haurà de ratificar, després de 48 hores de reflexió, davant la mateixa comissió, i que pot desdir-se lliurement de la seva determinació inicial en tot moment. A les reunions d'aquesta comissió sols hi podran assistir els seus components amb el pacient, i ningú més.

3. Qualsevol metge que renunciï a formar part d'una comissió d'eutanàsia no hi podrà ser obligat, sota cap pretext, contra la seva lliure voluntat.

4. El problema tècnic de dur a terme l'acte material eutanàtic serà obligadament personal, dut a terme pel mateix pacient, mitjançant un mecanisme electrònic que el pacient activarà teclejan "sí", o articular aquest mot si està impedida la seva motricitat.

Ben atentament, us saluda

Alfons Gregorich i Servat

^aText enviat prèviament a la Comissió del Projecte de Codi Deontològic del Consell General de Col·legis de Metges de Catalunya.

EUTANÀSIA I DEONTOLOGIA MÈDICA

Josep Maria Massons i Esplugas

A través de tots els temps i en tots els països dignes de ser considerats civilitzats s'ha encomanat al metge la conservació de la vida i de la salut. Mai la de convertir-se en un botxí. Matar un malalt incurable per a posar fi als seus sofriments, encara que ell ens ho demani, era cosa en la qual no entraven els tractadistes de moral mèdica, tals com Feliu Janer o, més modernament, G. Panen.

Feliu Janer (1831), que s'ocupa de com ha d'anar vestit el metge i com s'ha de captar enfront dels seus companys o vis a vis dels farmacèutics, no dedica ni un petit paràgraf a la mort per pietat. D'identica manera, es comporta G. Payen (1944). Els tractats moderns són molt diferents. Les notes sobre història de l'eutanàsia, i els pros i contres omplen moltes pàgines.

El paper del metge en un acte d'eutanàsia és el de qui col·labora en un suïcidi. L'instint de conservació de la vida i el rebuig de la mort és tan summament fort que avui dia s'admet que la immensa majoria de suïcidis els cometem malalts depressius que han atemptat contra llur vida al marge de la seva llibertat. És per això que l'Església no els nega un enterrament com a tothom. Cal preguntar-nos si un malalt incurable enmig de grans sofriments és un subjecte amb llibertat i capacitat de decidir.

Una malaltia pot molestar de moltes maneres. En ocasions són crisis doloroses intenses, o és la dispnea o l'insomni o la desesperació de necessitar per a tot l'ajut d'una altra persona. És el cas dels tetraplègics. Aquestes molèsties han existit sempre i les víctimes no plantejaven al metge el problema de llur suïcidi. I és curiós que ara que disposem de tota una sèrie de mitjans –les cures paliatives– busquen en la mort la solució als seus mals.

No totes les persones es comporten igualment davant del sofriment i de la mort. Jo he tingut el trist privilegi de veure morir durant la Guerra Civil homes de tot el món (Brigades Internacionals) i, naturalment, gent de la terra. Els espanyols, igual que els eslaus, morien resignats al dolor i a la mort. I és que el nostre poble és estoic i accepta la dissort amb resignació. No esperen que ningú els remati.

També tenen una influència les conviccions religioses. Un cristià de debò sap que mai no ha de demanar la mort provocada. Perquè la vida està en mans de Déu que ens l'ha donat perquè en siguem mers administradors. Naturalment aquestes consideracions són música celestial per al que té de la vida un sentit materialista. El diàleg és absolutament inútil.

Al marge de l'actitud que es tingui vers el problema de l'eutanàsia, tothom està d'acord sobre el perill que l'eutanàsia pugui ser aplicada en contra o al marge de la voluntat d'un malalt més o menys terminal.

S'ha proposat la redacció del testament vital. El subjecte amb plenes facultats mentals fa constar el seu desig que, arribat el moment, es posi fi a la seva vida, a judici d'un amic o d'uns metges. Això només té un inconvenient. Molta gent en plena salut opina que és millor la mort que una greu incapacitació o una situació compromesa. Però la persona humana té una tremenda capacitat d'adaptació davant les adversitats i se sol mantenir agafat a la vida que vint anys abans considerava sense interès. Queda, finalment, el cas dels malalts en coma que, naturalment, no poden expressar llurs desitjos. El testament vital ha de manifestar voluntats que difícilment variaran. Heus ací el meu testament que vaig redactar el dia 2 de febrer de 1985.

*Als meus familiars,
Als meus metges,
Als meus amics*

Si per qualsevol circumstància (accident, malaltia o extrema vellesa) em veig reduït a no poder manifestar ni els meus desitjos ni les meves opcions i no hi ha esperances sobre el meu restabliment, demano poder morir dignament prescindint de tractaments complicats que no faran altra cosa que perllongar l'agonia.

Estimo la vida i l'he respectat en tant que he estat capaç de fer-ho, però no la vull si no és en condicions humanes. També demano que, en cas de sofrir greus dolors, se m'apliquin calmants encara que això pogués abreujar la meua vida. Aquesta decisió ha estat presa després de serioses reflexions i en plena salut i capacitat de judici.

Demano també l'assistència espiritual que l'Església Catòlica, atorga als seus fidels, en el si de la qual he viscut i hi vull morir, de manera que no espereu que jo demani els darrers sacraments si opineu que el meu estat és greu i jo no me n'adono. Proposeu-m'ho francament.

Poseu en la meua esquela i/o en la meua làpida que vaig morir confiant en la infinita misericòrdia de Déu i en l'esperança de la resurrecció.

*Santa Susanna, Masia Rabassa, dos de febrer de 1985
Josep Maria Massons*